

Eduskunta

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain ja sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta HE 174/2025 vp

Tiivistelmä esityksestä

Hallituksen esitys HE 174/2025 koskee terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin lisättävää uutta säännöstä, jolla rajoitettaisiin lain soveltamista kansainvälisen avun vastaanottamiseen liittyvään säännellyn terveydenhuollon ammatin harjoittamiseen. Esityksellä mahdollistettaisiin terveydenhuollon ammattilaisten työskentely Suomessa humanitaarisen avun tehtävissä ilman toimivaltaisen viranomaisen lupa- ja rekisteröintivaatimuksia. Esityksen tavoitteena on toteuttaa pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan osana valmiutta ja varautumista luodaan sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöön toimintamallit kansainvälisen avun vastaanoton ja antamisen mahdollistamiseksi. Lausuntopalautteessa valtaosa lausunnonantajista kannatti kansainvälisen avun vastaanottamisen mahdollistamista ja piti esityksen tavoitteita perusteltuina.

Lisättäväksi esitetty uusi 3c§ terveydenhuollon ammattihenkilölakiin on perusteltu

Myös Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer pitää annettua hallituksen esitystä kannatettavana. Esitys parantaa Suomen valmiuksia antaa ja vastaanottaa kansainvälistä apua ja siten osallistua EU:n toimintaan ja kansainväliseen yhteistyöhön kansainvälisten häiriötilanteiden hallinnassa, joita ovat esimerkiksi erilaiset terveyttä uhkaavat hätätilanteet ja so-tilaallisten keinojen käyttö.

SuPer pitää tärkeänä soveltamisalanrajausta, jossa ammattihenkilön toimiminen Suomessa olisi sidottu kansainvälisestä avusta tehtyyn päätökseen ja siinä määriteltyyn avun laatuun, laajuuteen ja keston. Pykälää 3 c ei siten sovellettaisi normaalioloissa, jolloin ulkomailla koulutuksensa saaneen terveydenhuollon ammattihenkilön sääntely noudattaisi ammattihenkilölain säännöksiä. Sosiaali- ja terveysministeriössä on valmisteilla sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden lainsäädännön kokonaisuudistus. Uudistuksella voi olla merkitystä tämänkin hallituksen esityksen kannalta muun muassa ammattinimikkeiden, rekisterin ja kielitaidon osalta. Esityksessä ei riittävästi oteta huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon ammatinharjoittamislainsäädännön kokonaisuudistusta.

Yhteys sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden lainsäädännön kokonais-uudistukseen

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilölainsäädännön uudistustyössä pohdinnassa on lähihoitajien ja perustason ensihoitajien asema valvonnan alaisina olevina ammattilaisena, jossa vaihtoehdot ovat; ei valvontaa, nimikesuojaustaso poistetaan tai valvontaa, laillistettuna ammattihenkilönä. Lisäksi pohdinnassa on myös muita vaihtoehtoja.

Mikäli ensimmäinen vaihtoehto toteutuisi, lähihoitajat ja perustason ensihoitajat eivät enää olisi rekisteröityjä ammattihenkilöitä. Valvonnan näkökulmasta nämä ammattiryhmät olisivat rinnastettavissa esimerkiksi hoiva-avustajiin.

Yhteys valmiuslain uudistukseen

Valmiuslain uudistuksen 98 §:n perusteella poikkeusoloissa voidaan joustaa ammattioikeuksista vain rekisteröityjen ammattihenkilöiden osalta. Jos lähihoitaja ei olisi rekisteröity, hänen käyttöönsä poikkeusoloissa ei voitaisi laillisesti joustavoittaa eikä hyödyntää turvallisesti.

Lähihoitajien osaamista ei tunnisteta, tunnusteta eikä hyödynnetä tarkoituksenmukaisesti. Tehtävien turvallinen siirtäminen edellyttää, että tehtäviä vastaanottava ammattiryhmä on tunnistettu, säädelty ja vastuullinen ja valvonnan piirissä. Lähihoitajan ammatin laillistaminen loisi tälle selkeät edellytykset ja vahvistaisi hallittua työnjakoa sekä asiakas- ja potilas-turvallisuutta.

Yhteenveto:

Nykyisessä turvallisuuspoliittisessa tilanteessa varautuminen kansainvälinen avun vastaanottamiseksi ja antamiseksi on perusteltua. Tämän hallituksen esityksen ajankohta on kuitenkin huono, kun samaan aikaan ollaan rapauttamassa suomalaista sosiaali- ja terveydenhuollon ammattirakennetta. Hyvän työn ohjelmaa voisi kutsua Hyvän hoidon rapauttamisohjelmaksi. On ristiriitaista tavoitella sosiaali- ja terveydenhuollon veto- ja pitovoiman parantamista, jos samalla ollaan viemässä suurimmalta ammattiryhmältä oikeus laillistettuun ammattinimikkeeseen.

Helsingissä 16.3.2026

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry

Päivi Inberg
puheenjohtaja

Jussi Salo
kehittämiskoordinaattori